

obljubil, sicer je — kakor pravimo — „figamož“. Obljubil sem pa v zadnjem listu lanskim „Novic“, da bom na spomlad na drobno preiskal Pšateško goro, in to sem tudi storil. Preiskoval sem jo 1., 12., 16. in 23. dan minulega meseca ter jo te dni prehodil gori in doli, sem in tje; a povedati moram kar naravnost, da nisem našel tega, o čemur priprosti ljudje vedó toliko pripovedovati.

Če si mislimo Pšateško goro, katera kakih 2400 čevljev nadmorske visočine meri, od zahoda proti vzhodu navzdol prerezano, kakor kako povitico, prikazali bi se nam ti-le nasadi: v znožji, od Poženka do vasi Pšata nekoliko rdeče-rumenkaste gline; vrh nje precej debel nasad škrljastega peščenca, spremljevanega od Kasijan-skih skladov, ki se stezajo sem od Poženka, zlasti pod Flegarjem, do gozdnega pota nad Pšato in se vlečejo memo Apnega pod Ravnem proti Zatiški vasi. Ti utvari nosijo na tej strani nekaj Halinskih skladov. Na drugi strani, od gozdnega pota nad Pšato in Reškem grabnom prevaguje pa uže dolomit Halinske sklade.

V zvišeni dolini, za goro, se nahaja mnogo kotlin; od Apnega do Zatiške vasi naštel sem jih 19, večih in manjših: a veliko jih je še po gozdu, katerih pa zaradi trudapolne hoje skozi goščavo nisem hotel vseh iskati in šteti. Od votlin, jam in brezdov, od katerih so mi ljudje prej toliko pripovedovali, zasledil sem samo li-sičjo luknjo, katera se nahaja visoko nad vasjo poleg gozdnega pota, ki se tu v dva razdeli, katerih eden na Ravne drži; in pa brezdno, ki je skoraj v znožji gore, nad Urhovo hišo, in če se ne motim, v njegovem posestvu. To brezdno, o katerem so čenčali, kako neznan-sko je globoko, da je na dnu vode polno, katera je prej ko ne v dotiki z velikim jezerom v gori, sem dvakrat dobro premeril. Privezal sem na motoz kakor kurje jajce debelo železno kroglo ter jo dvakrat spustil v globočino, jo zopet nekoliko potegnivši naglo izpustil, pa vselej sem čutil, da ni nikjer obtičala, marveč padla do dna, in sicer na suha in ne na mokra tla, kar mi je tudi popolnem suha krogla potrdila, ko jo na površje privlečem. S pošetom premerjeni motoz pokazal mi je, da brezdno je 12½ sežnja globoko. Spustiti se va-nj po vrvi me ni mikalo, ker naravnost navzdol drži; vrh tega pa je še odprtina tako mala, da bi se človek ko-maj splazil skozi to luknjo.

Obraščena je Pšateška gora sè storžnjaki in listovci, ki so: tenke jelke in smreke, namešane z mecesni in borovci; potem hibe ali bukve, gabri, vmes tu in tam tudi kak hrastiček. V znožji vidiš breze, oljše, debelo-debla kostanjeva drevesa, posebno pa veliko borovja. Okoli pohištev — se ume — je mnogo raznega sadnega drevja. Videti pa je, da sekira hudo razdeva gozd, ker je uže precéj jasno v njem, zlasti na južni strani gora uže preveč gola rebra kaže.

V znožji blizo Urhove hiše izvira še potok Pšata, a ne na enem, temuč na več mestih, ki koj tako naraste in močen postane, da kmalu od izvira uže mlinske kamne vrti. Tudi njega sem preiskal. Meril sem gorkoto vode pri izviri in gorkomé mi je kazal 7 stopinj R. Da si je voda dosti hladna, vendar za piti ni kaj okusna, je nekako preveč mehka, kar razodeva, da v gori po ilovici teče. V potoku živé tanki piškurji, debeloglavi kapeljni, in kedar po kakem obilnem dežji voda kaj bolj naraste, pripodi seboj tudi mnogo okusnih postrv spod gore. Žab tudi ne manjka. — Izmed družine povodnih žužkov dobil sem edinega „Elmis aeneus“, ki se pod kamenjem in v mahu „Brahylthecium rivulare“ v obilnem številu potikajo. Povodnih polžkov pa kar mrgoli po kamenji in mahu; in ti so „Lithoglyphus fluminensis“, „Paludinella Schmidtii, austriaca, Lacheineri“ in pa „Limnaea peregra“.

To je kratek popis Pšateške gore in potoka enakega imena; kedor mi na besedo ne verjame, naj gre pa sam ju gledat in preiskavat. S. Robič.

Ozir po svetu.

Pisma iz Ogerske.

VII.

V predzadnjem pismu sem omenil, kako navdušeno Madjari svoj jezik gojijo, naj tedaj danes te razmere nekoliko s slovenskimi primerjam. Pa tukaj brž v naprej opomnim, da kedar o slovenskih razmerah govorim, naj nikdo ne misli, da želim imeti kakošno avtoritetno besedo, ne, kaj takošnega nikakor ne! — vse, kar pišem in prosim, so le proste opazke mimogredočega Ahasvera, kateri brez vseh obzirov in strankarskih namenov pripoveduje, kar je tu pa tam opazil in slišal ter si sam pri sebi poleg misli, a s tem nikogar na svetu žaliti noče.

Meni se dozdeva, da gledé jezika in literature mi Slovenci imamo vse napake in slabosti Madjarov, a malo malo njihovih čednosti in kreposti. Govorijo li omikani Slovenci med seboj vselej slovenski kakor Madjari madjarski? a kedar slovenski govorijo, je li njihova slovenščina res tako lepa, pravilna, omikana, kakor je madjarščina? — Le redko kedaj mi je prilika, priti na Slovensko in med Slovence, a še kedar sem to srečo imel, slišal sem navadno več tujega govora nego domačega in ta „mili, sladki, prekrasni“ slovenski jezik čul sem le prereditko res milo, sladko in krasno govoriti; pa najbolj sem slišal vsakogar golčati svoj poseben lokalni golč baš tako, da kedar je več Slovencev skupaj, se brž lahko na govoru pozna, iz katerega kota je vsakedo domá. Obžalujem, da še nikoli nisem slišal slovenske Talije in parlamentarnih slovenskih debat, kjer upam, da se čista, pravilna in omikana slovenščina — „milo, sladko in krasno“ govori, kakor se piše; ker je treba, da se lepota in milota naše slovenščine z živo besedo, pa ne samo z mrtvimi črkami in praznimi frazami na papirji pokazuje.

V obče se meni čudno dozdeva to, da vsi naši poklicani in nepoklicani filologi na „neko“ čisto pisavo toliko pazijo, na čisti pravilni govor pa tako malo: v lase si segajo zavoljo kakošne uboge, nedolžne, malehne črkice, ali zavoljo kakošnega „pisanega“ akcenta, kedar se pa govori, mnogoterim nič ni mar, ako se ne samo malehne črkice, temoč tudi celi zlogi izpuščajo, da ne rečem tudi cele besede požirajo. Da se pri nas Slovenceh še tako malo na lepi ustmeni govor gleda, kar pri res omikanih ljudéh vendar estetična čut zahteva, je čudna prikazen, vendar razumljiva, ker slovenščina se je dozdej po vseh šolah premalo in preslabo za lep govor učila in vadila; vrh tega pa mislim, da je ti slovenski napaki tudi nemška navada kriva. Ne poznam kulturnega naroda na sveti — izvzemši nas Slovence — kateri bi na lep, čist, pravilen in omikan govor tako malo pazil, kakor nemški. Mnogo nas Slovanov se nemškega jezika bolje nauči ter ga lepše govori nego sami rojeni Nemci. Navadno Nemeč govori svoj lokalni dialekt, kakor se ga je v detinstvu od svojih starišev naučil, kolikor koli je potem se šolal in kder koli bi bival, nepremenjeno z vsemi dialektnimi pogreški do svoje smrti; čist in pravilen govor, kakor ga pismeni jezik zahteva, ima za afektacijo ter za nekakošno tujščino. Ta nelepa nemška navada je po mojem mnenju tudi mnogo kriva, da mi Slovenci, kateri smo najbolj pod nemškim vplivom, to nemško „Gemüthlichkeit“ v govoru posnemamo ter tudi lep, čist, pravilen in omi-

kan govor, kakor bi ga naša pismena slovenščina zahtevala, za neko afektacijo in tujščino smatramo.

Lepi omikani ženski spól največ k lepi ustmeni besedi pripomaga; kolikor se v tem oziru za slovenščino stori, je meni neznan; samo enkrat v dosedajnem svojem ahasverskem življenji, in sicer lansko leto na Bledu, sem srečal lepo, mlado, omikano slovensko gospó, katera ni samo nemščino in francoščino lepo govorila, temoč tudi čisto slovenščino prav „milo in krasno“, ter tako milega in krasnega maternega jezika slovenskega dvoje svojih vrlih sinkov učila. Upam, da je v beli Ljubljani še več takošnih gospej! (Kon. prih.)

Politične stvari.

Hujskanja ni ne konca ne kraja.

Z državnega zbora so prišli ustavoverci popolnoma pobiti, spoznali so, da tam je zdaj njihovemu gospodarstvu popolnoma odklenkalo, ker se jim še njih stara prakтика „divide et impera“ ni posrečila. Skušali so namreč razdreti avtonomistično stranko s tem, da so posebno Poljake hujskali proti Čehom in drugim Slovanom, pa je bilo vse zastonj, avtonomistov trdne rajde niso mogli razdreti.

Kar pa v zbornici, v parlamentu niso mogli doseči, tega so se zdaj lotili s tem večo silo zunaj parlamenta. Da bi spravedljivo ministerstvo Taaffejevo prekucnili, hujskajo zdaj nemški narod zoper Taaffeja na take načine, da do zdaj kaj tacega nikjer še ni bilo in se nikakor ne dá popisati. To je hinavstvo, da mu ga ni para.

Mesece uže natolcujejo in napadajo ministerstvo in sedanjo večino državnega zbora, strašijo nemško prebivalstvo z najhujšimi nevarnostmi in ne izpusté nobene poskušnje kaliti mir med avstrijskim prebivalstvom.

Najhujši v tem je njihov časnik „N. Fr. Presse“. Ta je drznila se očitati Hohenwartu, da je zmernost, katero on hvali, pač res lepa čednost, da je pa pokazal ni on, marveč ustavaška stranka! To je kakor pri norcih, ki se na glavo postavljajo. Ali ni to básen o volku, ki je dolžil jagnje, da mu, ko pije spodej, vodo kalí?

Ta nesramni judovski list gré še dalje, v svoji predrznosti kar naravnost pravi: „Avstrija bo ali nemška, ali je pa sploh ne bo!“ Ali je mogoče kaj strankarsko ošabnejega, druge narode huje zasramovajočega misliti? Kdaj li je kdo iz sedanje večine državnega zbora rekel: „Avstrija bo slovanska, ali je pa ne bo?“ Ni li marveč ta večina kazala o vsaki priliki najresničnejšega spoštovanja pravic nemštva? Niso li naši poslanci zadovoljni bili z najskromnejšimi predlogi in resolucijami, le da bi najabotnejših predsodkov Nemcev ne žalili, le da bi dokazali, da mi nočemo centralizirati Nemcev in ne nameravamo Avstrije posloviniti, toraj nikakor ne pravimo, da cesarstvo nima biti, če ni slovansko.

Pa ni čuda, če judovski listi tako hujskajo, saj je „bog“ te stranke, dr. Herbst, jim najlepši izgled. Ta pogoreli vodja ustavakov je ves raz sebe. Uže pri banketu na Dunaji, predno so njegovi pristaši razšli se, je rekel: „Iz tega zborovanja bomo vzeli seboj nauk, da nam bo vprihodnje misliti ná-se.“ K tem besedam pridá „Grazer Volksblatt“ prav resnično tako-le opombo: „Mar v dvajsetih letih svojega gospodarstva niste mislili ná-se? Kdo pa je vstvaril one ustavaške razmere, ki so po vaših mislih za vse večne čase brez vašega dovoljenja nespremenljive? Kdo je skoval volilne rede, po katerih je na pr. čisto slovenska Kranjska dobila nemško večino v deželnem zboru? Kdo je „kra-

harjem“ metal milijone? Kdo je mislil več dobička imeti od povišanja plač uradnikov, ko se je birokracija poliberalnila? Kdo je skazil šole po Českem in Moravskem tako, da so se o njih v državnem zboru res lepe reči slišale? Ali ne sedi v vsaki vrsti na levici uže skoro po eden, ki ima od ministerske pokojnine lep priboljšek svojih dohodkov? Kdo li je ongavil s „chabrusom“ in pri tem ne segal ravno v svoj žep?“

Iz vsega tega je videti, da gre tem ljudém le za to, da bi Slovanom v Avstriji vzeli državljansko pravico. Drugače bi si ne upali kričati in postaviti pravila: da bo Avstrija nemška ali pa je ne bo. Kako li se more reči, da Avstrija mora biti nemška, ker uže statistika kaže, da po večem res ni nemška! Bodo li Slovane utajili, prezrli, zatrli? Kdo ima moč za to? Ustavaška politika sile je potlačena, po osemnajstletnem obupnem napenjanji morala je pobrati kopita. Nazaj na svoje mesto ne more več priti, uprli bi se jej Čehi in Poljaki, Rumunci in Slovenci in celó velik del nemškega prebivalstva; vsi ti bi glasno in z vso silo protestirali zoper tako politiko sile, ki tudi cesarju gotovo ne bi bila več po volji.

Zakaj se dunajsko časnikarstvo, ki je po večem v judovskih rokah in skoro brez izjeme služno judovskemu bogastvu, poganja za to politiko sile, to je pač preveč jasno. Al blagor države in blagor cesarske hiše (dinastije) — to je vse drugačno in večje veljave, nego samogoltni nameni tistih ljudi, katerim dunajsko časnikarstvo služi in upije zá-nje. Nemštvo jim je le grm, za katerem skrivajo vse drugačne svoje naklepe. To se godí neverjetno nesramno, in v zgodovini res ni kaj enacega, namreč da se nekaj v pisanji izurjenih ljudi, ki so vsi judje in še večidel poljski ali ogerski judje, nam nasproti postavlja kot brambovce nemštva, na naši strani pa so pravi, čisti Nemci in veliko zastopnikov najplemenitejših nemških rodovin. Prejšnja ministerstva so to „judovstvo v politiki“ skrbno odgojila, zdaj se pa ta svojat bojí, da bi ne minuli dnevi njene žetve in molzenja narodov, zato tak krik, tako plat zvonjenje, tako hujskanje nemških narodov zoper Taaffeja in večino državnega zbora. In s temi ljudmi v ozki zvezi so dr. Herbst in njegovi pajdaši.

Mi pa — in vsak pošten Avstrijec — upamo, da se bo tudi to poleglo kakor pôk kanon le s smodnikom nabitih brez vse škode za Taaffeja in njegovo spravedljivo ministerstvo.

„Quousque tandem“? — naj bi zagrmel minister Taaffe, ki uživa zaupanje cesarjevo, pa bo konec hujskanju.

Naši dopisi.

V Gorici 23. maja. — Današnji je pomenljiv dan v naši domači cerkveni zgodovini. Velečastitljivi metropolit, 83letni, pa še zmeraj krepki naš knez-nadškof, Nj. eksc. dr. Andrej Gollmayr so posvetili četrtega — zadnjega — poddružnega škofa cerkvene provincije goriške. Novi škof, monsignor dr. Franc Feretić, je rojen v Vrbniku na otoku Krku dne 3. decembra 1816.; dovršil je bogoslovske študije v Gorici in je mašnik od 29. dec. 1839.; doktor bogoslovja vseučilišča dunajskega; do sedaj kanonik Krški, imenovan za škofijo ondašnja 5. dec. 1879. l.; v Rimu potrjen v letošnjem postnem konsistoriji. Bil je mons. Feretić prejšnjih let tudi poslanec deželnega zbora isterskega. Krčani in kvarnerski otočani lahko rečejo: To je ves naš biskup, ker je po podobi in obnašanji skoz in skoz priprost, blag Krčan, pa bistra glava. Došel je gosp. dr. Feretić uže v petek dopoldne in stanuje pri prevzv. knezo-nadškofu. Preč. asistenta mons. dr. Jurij Dobrila, škof tržaško-koperski, in mons. dr.

4.

Žulj.

Prof. Erjavec piše: žulj, a, masc. vsaka ostra, bodljiva rastlina, na primer: Scolymus, Cirsium, carduus, Eryngium, Xanthium, in pravi, da je pri isterskih Slovencih znana. Korenika je: gul-žul, slov. gul-iti, stechen, schinden, po-gul-iti, ab- ausreissen (Janežič), ruski: žilj-nut, Stich geben, staroslovenski: o-žuljiti, pungere, zbadati, su-žuliti, scindi. S prvotnim g v litovšč. gil-ti, stechen, bosti. Venetščina je ohranila iz te korenike: gugia, za: guglia (gulja), ker Venetščan *gl* spremeni v: *gi*, der Stachelstock. Litovsk. gila, brazda, je iz iste korenike, kakor tudi venetska: gugiera, iz gugliera = gulira, porca, Furche, brazda.

Te besede so sopet nov dokaz, da so Venetčani bili iste narodnosti, kakor Litvoslovani.

5.

Musak.

Po prof. Erjavcu na Krnu, Jähzorn, muska ga prime, Janežič je zapisal: maslak, Wuth, masla-čiti, rasen, wüthen, v sansk. nahajam: maç in miç, irasci, srditi se, sorodno menda staroslov. mьštъ, ul-ciscor, slov. mašč-ujem se.

Slovansko slovstvo.

* *Nedolžnost preganjana in poveljučana*. Poleg nemške povesti „Blumenkörnchen“ Krištofa Šmida. V Ljubljani 1880. Natisnili, založili in na prodaj imajo Jos. Blaznikovi nasledniki.

Tako je ime knjižici, ki je v drugem popravljenem natisu ravnokar na svetlo prišla. V njeno priporočilo zadostuje, če rečemo, da lepših knjižic za mladino ni še nikdo pisal kakor Kr. Šmid in da „Blumenkörnchen“ je najlepša med njimi, ki je zdaj tudi v lepi slovenščini prišla na svetlo. Kdor želi mladino s prijetnim berilom razveseliti, naj jo jej omisli, radostna jo bode hranila v bukvarnici svoji poleg Šmidove „Genovefe“ in Šmidovega „Evstahija“. — Cena jej je le 20 krajc.

* „*Jugoslavjanskega stenografa*“, katerega jako marljivo vreduje prof. Bezenšek v Sofiji, izšel je 2. list za meseca marcij in april. Prinesel je članek o bodočnosti stenografije v Bolgariji in poduk njej odmenjen, odlomek iz potopisa od Triglava do Balkana ter mnogotere dopise in novice.

* *Pisma M. P. Pogodinu iz slavenskih zemelj (1835 do 1861.)* — To je naslov knjigi, katero je izdalo ces. zgodovinsko društvo v Moskvi in je izšla v treh oddelkih leta 1879. in 1880. Prvi oddelek prinaša pisma O. M. Bodjiskega, — drugi oddelek samo pisma Šafařika, — tretji oddelek pa pisma Kopitarja, Dobrovskega, Miklošiča, Kollara in njegove soproge, Štura, Štulca in mnogih drugih odličnih Slovanov. — Dr. J. Bleiweis je kot predsednik Matice slovenske prejel to zanimivo knjigo od navedenega društva iz Moskve, s katerim v literarni vzajemnosti je tudi Matica naša.

Ozir po svetu.

Pisma iz Ogerske.

VII.

(Konec.)

Posnemajmo Madjare gledé govora narodnega jezika, a ne bodimo jim enaki gledé nekega pretiranega pismenega purizma. Kakor sem uže poprej omenil, Madjari vse izraze za internacionalne kulturne pojme na madjarščino prevajajo in tako pogosto komaj sami sebe razumevajo, tujcem pa, kateri se njihovega jezika učijo, s temi novoskovanimi ter celó nepotrebni besedami mnogo težave in nevolje prizadevajo.

Taka filologična delavnost, da ne rečem manija, je tudi nekoliko med nami Slovenci. Tudi naši poklicani ter nepoklicani filologi nam kujejo za obče veljavne in znane znake kulturnih pojmov posebne slovenske izraze, kakor da bi mi Slovenci nekakošno od drugih velikih evropskih narodov posebno in različno kulturo in civilizacijo imeti hoteli! Namesti da smo tesnosrčni zakotnjaki, ozirajmo se raji po sveti, čez zvonik domače vasi, ne želimo si svojega slovenskega „globusa“, kakor si ga želijo Madjari ter nekateri Hrvati. Čistimo in izobražujemo, urimo in gladimo slovenščino kolikor mogoče, a ne mučimo se z zametavanjem obče znanih in obče veljavnih znakov internacionalne kulture, kateri niso specifično ne nemški, ne francoski, ne angleški, ne italijanski ali španjski, ampak izvod one grščine in latinščine, katera je podloga vsi moderni civilizaciji. Meni, ki nisem nikakošen filolog, temoč se jezika kot sredstva učim, da ž njim kolikor mogoče jasno in točno svoje misli in pojme izrazujem, se poslovenjevanje internacionalnih besed, kakor, na priliko, advokat, notár, adjunkt, magistrat, policija, fabrika, mašina, telegrafija, medicina, kirurgija itd., kakoršnih je na stotine in tisočine, prav nepotrebno in celó smešno dozdeva. Ne morem se uveriti, da bi poslovenjevanje takih besed našemu jeziku in naši literaturi na kako korist bilo, nasproti pa se mi dozdeva, da tak purizem le škoduje. So li tisočine tako imenovanih „tujih“ besed — katere jaz internacionalne imenujem — nemščini in nemški literaturi na škodo? — Vsakemu evropskemu narodu, ki v zvezi moderne evropske kulture hoče ostati, je treba, da v tem deležji ter zveznem občenji tudi zvezne izraze rabi; a bolj in več ko so ti izrazi obče razumljivi, večje so veljave. Iskati za nje prikladnih slovenskih izrazov, so sicer lepe teoretične vaje, katere filologom veselje delajo in um bistrijo, samo to naj tudi ostanejo. — Prav ravnajo sedaj Bolgari; oni ne kujejo nikakih novih izrazov za internacionalne kulturne pojme, temoč pišejo obče znane in obče veljavne, kakor so duhu njihovega jezika primerni.

Nepotrebno se mi zdi vpeljavanje novih, to je, večini Slovencev celó neznanih ali nenavadnih besed, za katere uže drugi navadni znaki popolno zadostujejo. Okolnosti so nanesele, da pred nekoliko leti dalje časa slovenskega nisem čital, to je, nobenih slovenskih novin itd. v roke dobil. Ko sem potem zopet slovenske časnike dobivati začel, nahajal sem v njih tu pa tam z začudenjem nekakošno kakanje, s katerim se nikakor sprijazniti ne morem. Vprašal sem prijaznega mi slovenskega filologa, kaj to kakanje tu pa tam pomeni, in on mi je brž stvar razjasnil tako, da, kjer so Rimljani accusativcum infinit. stavili, mi Slovenci ne smemo da-kati, ampak ka-kati, kakor Prekmürčani. Na to sem si mislil: naši slovenski bratje na Ogerskem tudi lepo „ü“-kajo, zakaj bi toraj tudi vsi Slovenci jim za ljubo ne ükali? Variatio delectat.

Še par besed bi rad spregovoril gledé madjarskih in naših slovenskih nazorov in napak o dotičnih literaturah; pa je menda bolje, da molčim; samo toliko naj rečem, da se mi Slovenci sicer nikakor nimamo sramovati našega slovstva posebno z ozirom na kratko dobo našega delovanja ter na ogromne zapreke in neugodnosti, s katerimi se moramo korak za korakom boriti, al zato vendar ne primerjamo katerega naših pesnikov Schillerju, ali še celó Götheju. Ne delajmo se smešne otroke, bodimo razumni možje!

Dr. Ahasverus.

Mnogovrstne novice.

* *Tisočletnica slave slovanskega jezika.* Ta mesec je 1000 let, kar je papež Janez VIII. pohvalil slovanski jezik in mu tako čast dal, da tačas enake še ni imel noben zdaj živečih jezikov. Pisal je namreč knezu Svetopolku med drugim to-le: „*Literas slavnicas jure laudamus*“ (slovansko pismo po pravici hvalimo). On je slovanski jezik pripoznal tudi za cerkveni jezik, če tudi so ga Nemci uže takrat hoteli zatreti. Jako važna je ta tisučletnica za nas Slované vse!

* *Nasledki hude zime na Ruskem.* Po poročilu generala Krišanovskega je nenavadni mraz zadnje zime strašansko škodo učinil med čredami Kirgizov. V okraji Turgajskem je od 860.000 glav le 50.000 zimo preživel. Ker živini sena za krmo manjka, so Kirgizi konje prodajali za malo rubljev. Iz Sevnj-Palatinskega se poroča, da je vsled strašanskega mraza v občini Parlograd poginilo 1000 velbljodov, 61.000 goved, 26.500 kónj in 51.000 ovac. V neki drugi občini je naenkrat ob nekej snežni nevihti poginilo 200.000 ovac. Enaka poročila so došla iz vseh krajev v Turkestanu.

Naši dopisi.

Z Dunaja 31. maja. — Ne verujte krivim prerokom, kar čenčajo po svojih časnikih. Tak prerok je tukajšnji „*N. W. Tagblatt*“, ki je prinesel te dni novico, da grof Taaffe in nekateri drugi ministri želijo rešenje ministerske krize odložiti do jeseni, da pa ustavoverske ministre je volja, uže zdaj odstopiti. Drug tak kriv prerok je Schwegel, ki je v Ljubljano tekel in svojim ustavoverskim pajdašem pripovedal, da „*merodajni politični krogi*“ niso prav nič zadovoljni z ministerstva predsednikom grofom Taaffe-om in njegovo politiko. To je kolosalna predrznost Balohove excellence! Po pravici je zato pisala te dni „*Politik*“ tako le: „*Ist in einem geordneten Staate von einem Beamten, der unter unzweideutigen Symptomen der Ungnade „auf Reisen“ geschickt wurde, je eine grössere Keckheit verübt worden, als eine solche unqualifizierte Insinuation des Herrn Schwegel? Und in die Hände solcher Menschen sollte wieder das Staatsruder, sollte das Schicksal der österreichischen Völker gelegt werden?*“ Grof Hohenwart je laži Schwegelnove z malo pa tehtnimi besedami svetu objavil. O Schwegelnu res tudi velja, kar je „*Pest. Lloyd*“ unidan o čenčah Schmerlingovih rekel, „*dass sie bedenkliche Zeichen geistiger Hinfälligkeit sind*“. — S posebno radostjo smejo slovanski narodi zdaj se ozirati na potovanje cesarja po Českem. Časnik madjarski „*Ellenör*“ pravo trdi, ako pravi, da to cesarjevo potovanje ima politično pomembo. In da minister Taaffe trdno stoji v zaupanju cesarjevem, to kaže, če tudi zoper svojo voljo, nova „*Presse*“, ki je včeraj pisala o potovanju cesarjevem: „*Mi ne moremo tajiti: v tem je dokaz redke blagovoljnosti in izrednega zaupanja za grofa Taaffeja,*

ako se sam monarh tako mogočno za njegovo politiko poteguje in mu s svojo neizmerno popularnostjo na pomoč prihaja“.

V Gorici 30. maja. — Dobro sem prerokoval, ko sem v zadnjem dopisu rekel, da bode pogreb gosp. prošta baron Codelli-a „*veličasten*“. Jez sem uže marsikaj doživel v Gorici — svetega in posvetnega, ali dogodkov, kakor je bil Codelli-ev pogreb, ne spominjam se mnogih. Kakor v zrkalu so se videle v tem pogrebu vse mnoge lepe lastnosti rajncega prošta, videla se je njegova priljubljenost, njegova veljava — opirajoča se na osebne čednosti, na zasluge njegove, na plemeniti rod in častno duhovsko službo. V obširni oporoki je naročil baron C., da naj bode pogreb priprost — brez grbov, brez muzike in dr. t. r. Rodovina je to poslednjo voljo tudi izpolnila, ali mestno starešinstvo je hotelo vendar le svojemu udu na dostojen, na sijajen način čast izkazati in tako smo videli pretekli torek (25. t. m.), kar se dá reči, impozanten mrtvaški sprevod. Udeležil se ga je cvet našega mesta: uradi, plemstvo, vsi privatni zavodi, bratovščine, katoliško in delavsko društvo z zastavama, brezštevilna vrsta odličnih meščanov in gospà. Razen preč. kapiteljna in duhovščine v cerkveni opravi je bilo okoli 50 mašnikov privatno oblečenih — mestnih in s kmetov. Mestni gosp. župan in 7 družih starešin je držalo konce mrtvaškega prta, drugi odlični meščani so nesli sveče zraven truge; trugo je neslo do cerkve 8 bogoslovcev. Po ulicah, koder je šel sprevod, visela je z več ko polovice hiš črnina; s črnino ogrnene in prižgane so bile tudi gazne svetilnice. Ljudi po oglih in trgih je bilo vse polno; obnašali so se jako dostojno. Štacune so bile zaprte; red povsod izvrsten. Eksekvije v prvostolni cerkvi so opravili — vsi ginjeni — prevzv. knez-nadžkof sami. — Skoraj vsi pogrebci so šli potem — ne le do mosta čez Kórenj, kakor je bilo namenjeno — temuč vèn do Soškega mosta. (Peljali so namreč truplo v Mušo). — V dopolnitev životopisa ranjc. C. v zadnji številki „*Novic*“ naj dostavim danes še te-le črtice, ki bodo znabiti mikale sosebno mlajšo duhovščino. Baron Aug. Codelli je bil kot mladomašnik nekaj časa na Dunaji; bil je tudi kaplan nadškofa Walland-a. Dne 16. aprila 1833. leta je umrl prošt Luka Urbančič in 15. dec. tistega leta je postal njegov naslednik mladi baron C.; (bil je še le 3 leta in 3 mesece mašnik). Podelili so mu prepozituro ljubljanski Codelli, naslednika njegovega pa ima prezentovati goriški Codelli — rajncega prošta brat. Ta naslednik je uže obče znan, toda za javnost ni še ta stvar; zatorej naj ostane naš prihodnji prošt in petto. Sprelep in resničen nekrolog po rajncem baronu Codelli-u je prinesel naš „*Eco*“ dne 27. dne t. m. Tudi včerajšnji „*Vaterland*“ ga kratko in dobro opisuje, današnji „*Eco*“ pa ima za nadgrobnico latinsko elegijo. V miru naj rajniki počiva! — Od 26. t. m. je c. kr. deška šola zarad osepnice zaprta; bolnih je bilo do 25. dne t. m. 81 otrok. — „*Soča*“ pripoveduje, da bodo pri nas javni plesi pod milim nebom v kratkem prepovedani. Zakaj samo „*pod milim nebom*“? Za moralnost in v družih ozirih ne bo nič bolje, tudi če se bo v zaprtih prostorih plesalo. — Naš vrli gosp. Mat. Trnovec v Sežani gre kot novoimenovani sodnik v Istro. Škoda, da ne ostane na Slovenskem. — Za volitev deželnega poslanca 3. dne junije priporoča „*Soča*“ mladega gosp. dr. Nikolaja Tonkli-a, advokata v Tominu (brata dr. J. Tonkli-a). Dr. Nik. Tonkli je devišk značaj; nadejamo se vsega dobrega. Namestnik baron de Pretis ne kandiduje; okr. glavar v Tominu pa bi menda rad bil v deželnem zboru. — Tukajšnji policijski komisar plem. gosp. Fr. Marquet je dobil nadkomisarja naslov.